

Täysistunto

Tiistai 17.11.2020 klo 14.00—19.00

4. Hallituksen esitys eduskunnalle covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden verovapauden voimassaolon jatkamisesta

Hallituksen esitys HE 217/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.46 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyse arvonlisäveron verovapauden voimassaolon jatkamisesta tietyiltä osilta vuoden 21 huhtikuun loppuun saakka eli puolella vuodella. Hallitus esittää, että covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden arvonlisäverovapauden voimassaoloa jatketaan kuudella kuukaudella.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Esityksen mukaan lain voimaantulosäännöstä muutettaisiin siten, että lain voimassaoloa ja siten covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden kotimaisten myyntien ja muista jäsenvaltioista tapahtuvien yhteisö-hankintojen määräaikaiseksi tarkoitetun verovapauden voimassaoloaikaa jatkettaisiin tuolla puolella vuodella.

14.47 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Hallitus on hyvin selkeästi linjannut, että koronaepidemian hoitaminen ei jää kiinni tahdosta, toimenpiteistä eikä myöskään budjetoinnista. Siitähän tässäkin on kyse. Tämä on toki tarkoittanut sitä, että valtio on lisävelkaantunut ottaessaan iskuja vastaan. Esimerkiksi kunnille ja sairaanhoitopiireille on korvattu koronasta aiheutuneet kulut.

Ensi vuoden budjetissa on siis varauduttu kattavaan testaamiseen ja mahdolliseen rokotamiseen. Minusta tämä on vastuullista toimintaa. Kansainvälisestä vertailusta voimme päätellä Suomen onnistuneen hyvin, vaikka toki hinta on ollut täälläkin kova. Osana valitsemaamme strategiaa olemme antaneet määräaikaisen verovapauden koronatartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettäville tavaroille, koskien kotimaista myyntiä ja muista jäsenvaltioista tapahtuvia yhteisöhankintoja. Tässä esityksessä sen määräaikaa ehdotetaan jatkettavaksi huhtikuun 21 loppuun saakka, ja sen arvioidaan vähentävän valtion tuloja noin 8 miljoonaa euroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

Puhemies! Verovapauden voidaan katsoa parantavan tavaroiden saatavuutta ja siten tehostavan koronatartunnan estämistä, testaamista ja hoitamista. Siksi tämä esitys on kovin perusteltu.

14.49 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys koskee siis covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden verovapauden voimassaolon jatkamista, ja tämä on tarpeellinen esitys. Tämähän koskee henkilökohtaisia suojavarusteita, esimerkiksi suojalaseja, kasvovisiirejä, suojavaatteita ja suojakäsineitä, sekä sitten myös lääkinnällisiä laitteita, kuten hengityskoneita ja tarvikkeita, kuten testisarjoja. Tarkoituksena on helpottaa epidemian torjunnassa tarvittavien ja sairastuneiden hoitamiseen välttämättömästi tarvittavien laitteiden ja tarvikkeiden hankintaa. Siksi on hyvä, että tätä nyt saamme tässä käsitellä.

Komissiohan huhtikuussa antoi tämän ensimmäisen esityksen ja nyt siis ehdottaa, että tätä päätöstä sovellettaisiin ensi vuoden 30.4. saakka, ja sen vuoksi on tietysti luonnollista, että myös hallitus esittää tämän muutoslain voimassaolon aikaa jatkettavaksi tuohon samaan päivämäärään saakka. Kuitenkin hiukan ihmettelen sitä, miksi komissio ei saman tien jatka tätä pidemmälle, koska on kyllä hyvin todennäköistä, että hyvin pitkälle ensi vuotta näitä aivan samoja tarvikkeita tullaan tarvitsemaan, ja varmasti myöskään valtioiden tilanne ei yhtään helpotu — eikä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjien tilanne — ensi vuonna vielä tuohon huhtikuun loppuun mennessä. Varmasti tätä sitten aikanaan taas kerran tullaan jatkamaan.

14.51 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä edellä olemme kuulleet, tätä arvonlisäverovapautta näiden erilaisten epidemian ehkäisemisessä tarvittavien tarvikkeiden kaupassa on tarkoitus jatkaa, ja varmasti tämä hallituksen esityksen ehdottama aikajänne on hyvin perusteltu. Yhdyn kuitenkin siihen samaan arvioon, minkä edustaja Räsänen tässä edellä esitti, että varmaan paljon pitempään tullaan esimerkiksi näitä suojavälineitä, maskeja ynnä muita tarvitsemaan.

Mielestäni tämä esitys ja tämä toimintatapa on esimerkki siitä, että yhteiskuntien niin lainsäädännön osalta kuin sitten sen operatiivisen toiminnankin osalta tulee olla valmiita tämänkaltaisissa kriisitilanteissa eri keinoin helpottamaan ihmisten arkea ja antamaan mahdollisuuksia yksityisille yrityksille olla mukana näiden kriisien ratkaisuihin verotuksen muutoksin. Näinhän tässäkin yhteydessä on nyt sitten toimittu, ja hyvä näin.

Uskon, että tähän joudutaan vielä palaamaan ja jälleen kerran tätä esitystä ensi keväänä käsittelemään täällä eduskunnassa, mutta siihen on oltava valmis, kun olosuhteet ovat näin vaikeat.

14.53 Mats Löfström r: Ärade fru talman! I det här lagförslaget föreslås att giltighetstiden ska förlängas gällande skattefriheten för varor som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin. Bakgrunden är att Europeiska kommissionen i april tog ett temporärt beslut om befrielse från importtullar och mervärdeskatt av varor som krävs för att bekämpa effekten av covid-19-utbrottet. Beslutet tillämpades ursprungligen på import som ägde rum från slutet av januari till slutet av juli. Senare förlängde kommissionen beslutet till slutet av oktober i år. Samma månad begärde medlemsstaterna att kommissionen skulle förlänga giltighetstiden för sitt beslut ytterligare, vilket man också nu gjort. Nu gäller skattefriheten ända till slutet av april nästa år. Därför föreslås det nu att giltighetstiden i vår nationella lag-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

stiftning också ska förlängas på motsvarande sätt med 6 månader till utgången av april 2021. De föreslagna ändringarna påverkar inte lagens tillämpningsområde.

Syftet med propositionen är att åtgärda de neutralitetsproblem som gäller försäljning i Finland av varor som behövs på grund av covid-19 och gemenskapsinterna förvärv av sådana varor. Problemet åtgärdas genom att motsvarande försäljningar och gemenskapsinterna förvärv befrias från skatt vad gäller den offentliga hälso- och sjukvården samt socialvården. Skatt som ingår i anskaffningar som gjorts för dessa försäljningar får dras av. Det är således frågan om nollskattesats. Detta är mycket viktigt och bra för att vi på ett så effektivt sätt som möjligt ska kunna hantera coronapandemin.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Esityksen mukaan lain voimaantulosäännöstä muutettaisiin siten, että lain voimassaoloa ja täten covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden kotimaisten myyntien ja muista jäsenvaltioista tapahtuvien yhteisöhankintojen määräaikaiseksi tarkoitetun verovapauden voimassaoloaika jatkettaisiin kuudella kuukaudella vuoden 2021 huhtikuun loppuun. Tämä esitys on tärkeä, ja on hyvä, että EU nyt on hyväksynyt, että tätä voi jatkaa.

14.55 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! En todellakaan halua puheenvuoroni aluksi sanoa, että mitä minä sanoin, koska me kaikki tiesimme syyskuussa, kun tämä sama asia oli käsitellyssä, että tällehan tulee jatkoa. Kysyin silloin tätä asiaa valtiovarainministeri Vanhaselta, ja hän vastasi, että silloinen aikaraja 31.10. tuli tietysti EU:n taholta. Nyt sitä tässä kuudella kuukaudella jatketaan, ja hyvä näin, ja aivan kuten tässä edeltävät puheenvuoron käyttäjät ovat todenneet, niin mahdollisesti olemme keväällä uudelleen tässä tilanteessa käsittelemässä tätä asiaa.

Mutta menen tähän itse substanssiin, eli on kysymys tietyistä tarvikkeista, joihin liittyvät muun muassa testit. Ottaen taustani huomioon olen aika varovainen täällä käyttämään semmoista puheenvuoroa, missä lähtisin arvioimaan asioita lääketieteelliseltä kannalta, mutta eilen käytiin kyllä television A-studiossa hyvin mielenkiintoinen keskustelu, jossa kävi ilmi, että pohjoisessa Suomessa eli niin sanotulla NordLabin alueella, Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen viidellä sairaanhoitopiirillä, noudatetaan jossain määrin erilaista testauskäytäntöä, eli on panostettu pikatestauksiin, joilla muun muassa tämä Kuhmon kunnan epidemia saatiin nopeasti kuriin. Siitä puhui erittäin hyvin Lapin sairaanhoitopiirin johtajaylilääkäri Jukka Mattila. Sitten siinä keskustelussa tasapuolisuuden vuoksi oli tuotu myös etelän sairaanhoitopiirien HUSin ja Varsinais-Suomen näkemystä esille, ja myös siinä johtavat lääketieteen asiantuntijat perustelivat, miksi täällä käytetään kalliimpia testejä. Kun itse näin aikanaan ensimmäisen kerran sen kokonaisuuden — eli puhuttiin 1,7 miljardista eurosta, millä ensi vuonna kaiken kaikkiaan muun muassa testausta ja muita asioita sairaanhoitopiireissä ja kunnissa tuetaan — niin käännyin valtiovarainministerin puoleen tuolla vähän epävirallisessa kahvilakeskustelussa ja sanoin, että vaikka nyt käymme tietynlaista sotaa tätä koronaa vastaan, niin kyllähän meidän pitää kuitenkin olla taloudellisesti tarkkoja ja olla tehokkaita ja olla tuottavia, ja tämä on nyt haastava paikka pohtia, minkälaisilla kustannuksilla me kuitenkin sitten parhaiten onnistumme tässä tärkeässä tavoitteessamme, koska kuitenkin aina rahoille on myös rinnakkaisia käyttötarkoituksia, vaikkapa terveydenhuollon sisälläkin. Tähän halusin tässä kiinnittää huomiota, koska tässä kuitenkin on kysymys esimerkiksi testeistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

14.58 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Pahoin pelkään, että edustaja Räsänen ja muut, jotka ovat kiinnittäneet huomiota tähän aikajänteeseen, saattavat hyvin olla oikeassa — todennäköisesti ovat oikeassa — mutta palataan siihen sitten keväällä, tuleeko tälle jatkoa.

Sinälläänhän tämä on julkisen sektorin sisällä osittain nollasummapeli. Valtio muistaakseni tämän esityksen perusteella huhtikuun loppuun mennessä menettää 8 miljoonaa euroa verotuloja, ja vastaavasti se toivottavasti näkyy julkisen sektorin hankintojen hinnoissa. Varsinkin näiden maskien osaltahan kilpailulla ja tuotannon määrillä on paljon suurempia vaikutuksia tähän hintatasoon, kun kustannukset ovat laskeneet sen ansiosta, että volyyminä on voitu kasvattaa.

Edustaja Lindén otti esille testit, jotka myös liittyvät tähän. Näin myös sen eilisen keskustelun, ja minäkin koetan olla varovainen. Vaikka edustaja Lindén on alan ihminen lääkärinä, minä maallikko, niin kaiken kaikkiaan tässä toimitaan todennäköisyyksillä. Jo siinä syntyy 100 prosentin varmuuteen nähden poikkeama, kun testistä on kaksi päivää aikaa ja siinä välissä on saattanut saada tartunnan. Väkisinkin pitäisi kyetä johtamaan myös tiettyjä todennäköisyyksiä hyväksi käyttämällä — täyteen 100 prosentin varmuuteen ei ole mahdollisuus päästä. Ja minusta se keskusteluasetelma oli erittäin hyvä, jossa näitten pikatestien ja kalliimpien testien välistä suhdetta arvioitiin. Se on selvä, että niin kuin hyvin muistamme, me annoimme HUSille rahaa — oliko se 200 miljoonaa — jotta saadaan testauskapasiteettia varmistettua, mutta samalla sidottiin tietysti suuri summa vuodeksi käytettäväksi tiettyyn testaustekniikkaan. [Puhemies koputtaa] Tällaisiakin ratkaisuja joudutaan tekemään keskellä tällaista kriisiä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.